

INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDA QO‘RQUVNI IFODALOVCHI PAREMIOLOGIK BIRLIKLARNING QIYOSIY LINGVO-AKSIOLOGIK TAHLILI

Maksudova Dilshoda Kaxramonovna

G‘arb tillari kafedrası katta o‘qituvchisi,
Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

Baxadirova Dildora Azodovna

G‘arb tillari kafedrası katta o‘qituvchisi,
Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20465722>

Annotatsiya: Mazkur maqolada ingliz va o‘zbek tillarida qo‘rquvni ifodalovchi paremiologik birliklar (maqol, matal va iboralar) qiyosiy lingvo-aksiologik nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Tadqiqotda qo‘rquv konseptining ikki xalq til manzarasida aks etishi, uning milliy-madaniy xususiyatlari hamda qadriyatlar tizimi bilan bog‘liqligi yoritiladi. Ingliz va o‘zbek paremiologik birliklarida qo‘rquvning semantik, pragmatik va aksiologik jihatlari qiyosiy tahlil qilinib, ularning umumiy va o‘ziga xos tomonlari aniqlanadi. Mazkur birliklar orqali xalqning dunyoqarashi, ijtimoiy tajribasi va axloqiy qadriyatlari namoyon bo‘lishi ko‘rsatib beriladi. Tadqiqot natijalari lingvokulturologiya, paremiologiya va qiyosiy tilshunoslik sohalari uchun muhim ilmiy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so‘zlar: qo‘rquv, paremiologik birliklar, maqol, matal, lingvo-aksiologiya, qiyosiy tahlil, ingliz tili, o‘zbek tili, konsept, lingvokulturologiya, milliy qadriyatlar, semantika.

Abstract: This article presents a comparative linguo-axiological analysis of paremiological units expressing fear in English and Uzbek. The study examines the representation of the concept of fear in the linguistic worldviews of the two nations and explores its relationship with cultural values and national identity. The semantic, pragmatic, and axiological features of fear-related proverbs and sayings are analyzed comparatively to identify their similarities and differences. The research also reveals how these paremiological units reflect people's worldview, social experience, and moral values. The findings contribute to the fields of linguoculturology, paremiology, and comparative linguistics.

Keywords: fear, paremiological units, proverbs, sayings, linguo-axiology, comparative analysis, English language, Uzbek language, concept, linguoculturology, national values, semantics.

Kirish qismi: O‘zbek tilshunosligi va folklorshunosligida paremiologik birliklarni, xususan, maqol va matallarni o‘rganish uzoq tarixga ega bo‘lib, bu yo‘nalishda ko‘plab olimlar samarali ilmiy izlanishlar olib borganlar. Paremiologik birliklar xalqning ko‘p asrlik hayotiy tajribasi, dunyoqarashi, axloqiy-me‘yoriy qarashlari hamda milliy qadriyatlarini o‘zida mujassamlashtirgan noyob til birliklari sifatida e‘tirof etiladi. Shu sababli o‘zbek maqolshunosligida maqollar nafaqat folklor janri, balki xalq tafakkurining mahsuli, milliy mentalitet va madaniy xotiraning muhim ifodasi sifatida talqin qilinadi. O‘zbek xalq maqollarini yig‘ish, nashr etish, tasniflash va ilmiy jihatdan o‘rganishda Hodi Zarifov, Muso Afzalov, To‘ra Mirzayev, Bahodir Sarimsoqov, Kakhhor Imomov, Omonulla Safarov, Shomurod Turdimov kabi olimlarning xizmatlari beqiyosdir. Xususan, To‘ra Mirzayev rahbarligida tayyorlangan “O‘zbek xalq maqollari” to‘plamlari paremiologik materiallarni tizimlashtirish va ilmiy muomalaga kiritishda muhim manba bo‘lib xizmat qilgan. Bahodir Sarimsoqov maqollarning poetik tabiati, badiiy-estetik xususiyatlari va funksional imkoniyatlarini tadqiq etgan bo‘lsa, Omonulla Safarov xalq og‘zaki ijodi namunalariining ma‘naviy-tarbiyaviy ahamiyatini keng yoritib bergan. Mazkur

tadqiqotlar natijasida o'zbek paremiologiyasida maqollarni semantik, strukturaviy, lingvokulturologik va pragmatik jihatdan o'rganishning mustahkam nazariy asoslari shakllandi.

Bugungi kunda paremiologik birliklarni antropotsentrik va lingvokulturologik yondashuvlar asosida tadqiq etish alohida dolzarblik kasb etmoqda. Chunki maqollar xalqning olam haqidagi tasavvurlarini, baholash mezonlarini va qadriyatlar tizimini aks ettiruvchi muhim til birliklari hisoblanadi. Ayniqsa, emotsional konseptlar, jumladan qo'rquv, jasorat, muhabbat, sabr va umid kabi tushunchalarning maqollarda ifodalanishini o'rganish xalq mentalitetining o'ziga xos jihatlarini aniqlash imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, qo'rquvni ifodalovchi paremiologik birliklar xalqning xavf-xatarga munosabati, ehtiyotkorlik darajasi, ijtimoiy tajribasi va axloqiy qarashlarini o'zida mujassamlashtiradi. Mazkur birliklarni qiyosiy va aksiologik jihatdan tahlil qilish orqali nafaqat til birliklarining semantik mohiyatini, balki ularda aks etgan milliy qadriyatlarni ham aniqlash mumkin bo'ladi.

Zamonaviy tilshunoslikda til va qadriyatlar o'rtasidagi munosabatlarni o'rganishga qaratilgan lingvo-aksiologik tadqiqotlar tobora kengayib bormoqda. Lingvo-aksiologiya insonning borliqni baholash faoliyati til birliklarida qanday aks etishini o'rganuvchi fan sohasi bo'lib, u til orqali ifodalangan ijtimoiy, madaniy, axloqiy va estetik qadriyatlarni aniqlashga xizmat qiladi. Paremiologik birliklar esa baholash mazmuni eng kuchli ifodalangan til birliklaridan biri hisoblanadi. Chunki maqol va matallarda xalq tomonidan ma'qullangan yoki inkor etilgan xulq-atvor, hodisa va tushunchalar mujassamlashgan bo'ladi. Shu sababli paremiologik birliklar lingvo-aksiologik tadqiqotlarning muhim obyektlaridan biri sifatida e'tirof etiladi. Jahon tilshunosligida A. Taylor, Wolfgang Mieder, G. L. Permyakov, V. N. Teliya, N. F. Alefirenko kabi olimlar paremiologik birliklarning madaniy va aksiologik tabiatini chuqur tadqiq etganlar. Ularning ilmiy qarashlariga ko'ra, maqollar xalqning kollektiv ongida shakllangan qadriyatlar tizimini saqlovchi va avlodlarga yetkazuvchi vosita vazifasini bajaradi.

Qo'rquv konsepti insoniyat uchun universal bo'lgan emotsional hodisalardan biri sanaladi. Biroq uning til vositasida ifodalanishi va baholanishi turli xalqlarning tarixiy tajribasi, madaniyati va qadriyatlariga ko'ra farqlanadi. Ingliz va o'zbek xalqlarining paremiologik fondida qo'rquvga oid maqol va matallar salmoqli o'rin egallaydi. Ushbu birliklarda qo'rquv ba'zan salbiy emotsiya sifatida, ba'zan esa ehtiyotkorlik, uzoqni ko'ra bilish va o'zini himoya qilish vositasi sifatida talqin qilinadi. Masalan, ingliz maqollarida qo'rquv ko'proq pragmatik va individual tajriba bilan bog'liq holda ifodalansa, o'zbek maqollarida u jamoaviy tajriba, sabr-toqat, taqdir va axloqiy me'yorlar bilan uyg'un holda namoyon bo'ladi. Shu bois qo'rquvni ifodalovchi paremiologik birliklarni lingvo-aksiologik nuqtai nazardan qiyosiy o'rganish ikki xalqning dunyoqarashi, mentaliteti va qadriyatlar tizimini aniqlashda muhim ilmiy manba bo'lib xizmat qiladi. Mazkur tadqiqot ingliz va o'zbek tillaridagi qo'rquv konseptining semantik hamda aksiologik xususiyatlarini ochib berish bilan birga, zamonaviy paremiologiya va lingvokulturologiya rivojiga ham munosib hissa qo'shadi.

TAHLILLAR VA MUHOKAMA

Qo'rquv insonning eng qadimiy va universal emotsiyalaridan biri bo'lib, u turli xalqlarning til manzarasida o'ziga xos tarzda aks etadi. Ingliz va o'zbek tillaridagi paremiologik birliklar tahlili shuni ko'rsatadiki, qo'rquv konsepti har ikki xalqning hayotiy tajribasi, dunyoqarashi va qadriyatlar tizimi bilan chambarchas bog'liq holda ifodalanadi. Mazkur birliklarda qo'rquv nafaqat emotsional holat, balki insonning ijtimoiy xulq-atvorini tartibga soluvchi, ehtiyotkorlikka undovchi yoki ayrim hollarda salbiy baholanuvchi hodisa sifatida namoyon bo'ladi.

Ingliz tilidagi paremiologik birliklarda qo'rquv ko'pincha ehtiyotkorlik va avvalgi tajriba natijasi sifatida talqin qilinadi. Masalan:

"A burnt child dreads the fire." (Kuygan bola olovdan qo'rqadi.)

Mazkur maqolda qo'rquv insonning boshidan kechirgan salbiy tajribasi bilan bog'lanadi. Olov metaforik obraz sifatida xavf manbaini ifodalasa, kuygan bola obrazi tajribadan saboq

olgan shaxsni anglatadi. Lingvo-aksiologik jihatdan ushbu maqolda ehtiyotkorlik va tajriba ijobiy qadriyat sifatida baholanadi.

Ushbu mazmunga yaqin o‘zbek maqoli:

“Og‘zi kuygan qatiqni ham puflab ichadi.”

Mazkur maqolda ham qo‘rquv avvalgi salbiy tajriba oqibatida yuzaga kelgan ehtiyotkorlik sifatida talqin qilinadi. Har ikki xalq paremiologiyasida tajribadan xulosa chiqarish qadriyat sifatida e’tirof etilgan bo‘lsa-da, o‘zbek maqolida kundalik hayotga yaqin bo‘lgan “qatiq” obrazi orqali milliy-madaniy xususiyat namoyon bo‘ladi.

Qo‘rquvga oid paremiologik birliklarda jasorat va qo‘rqoqlik qarama-qarshi tushunchalar sifatida talqin qilinadi. Ingliz tilida:

“Towards die many times before their deaths.”(Qo‘rqoqlar o‘limidan oldin ko‘p marta o‘ladilar.)

Mazkur hikmatli iborada qo‘rquv salbiy baholanadi. Qo‘rquv insonning ruhiy zaifligini ifodalovchi omil sifatida talqin qilinadi. Aksiologik jihatdan jasorat yuqori qadriyat maqomiga ega.

O‘zbek tilida ham shunga yaqin mazmundagi maqollar mavjud:

“Qo‘rqqanga qo‘sha ko‘rinar.”

Ushbu maqolda qo‘rquv insonning voqelikni noto‘g‘ri idrok etishiga sabab bo‘lishi ko‘rsatiladi. Qo‘rquv natijasida oddiy hodisalar ham xavfli ko‘rinishi mumkinligi ta’kidlanadi. Maqol qo‘rqoqlikni salbiy hodisa sifatida baholaydi.

Yana bir maqol:

“Botir bir o‘lar, qo‘rqoq ming o‘lar.”

Mazkur maqol ingliz tilidagi yuqoridagi hikmat bilan mazmunan uyg‘unlik hosil qiladi. Har ikki xalq paremiologiyasida jasorat ijobiy, qo‘rqoqlik esa salbiy aksiologik qiymatga ega.

O‘zbek paremiologiyasida qo‘rquv ko‘pincha axloqiy me’yorlar bilan bog‘liq holda ifodalanadi.

Masalan:

“Qo‘rqqan oldin musht ko‘tarar.”

Bu maqolda qo‘rquvning inson xatti-harakatiga salbiy ta’siri ko‘rsatiladi. Qo‘rqqan inson vaziyatni to‘g‘ri baholay olmaydi va shoshqaloqlikka yo‘l qo‘yadi.

Ingliz tilida esa:

“Fear has a quick ear.”(Qo‘rquvning qulog‘i o‘tkir bo‘ladi.)

Maqolda qo‘rquv holatidagi inson har qanday tovush yoki hodisani xavf sifatida qabul qilishi ifodalangan. Bu yerda qo‘rquvning psixologik ta’siri aks etadi.

Har ikki maqolda ham qo‘rquv insonning ratsional fikrlash qobiliyatiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi ta’kidlangan.

Ingliz xalq maqollarida noma’lumlik qo‘rquvning asosiy manbalaridan biri sifatida namoyon bo‘ladi:

“Fear makes the wolf bigger than he is.”(Qo‘rquv bo‘rini o‘zidan kattaroq qilib ko‘rsatadi.)

Bu maqolda qo‘rquv inson tasavvurida xavfni bo‘rttirib ko‘rsatishi ifodalanadi. Bo‘ri obrazi xavfning ramzi hisoblanadi.

O‘zbek tilida esa: *“Qo‘rqqanga arqon ilon ko‘rinar.”*

Mazkur maqol ham xuddi shu semantik modelga asoslangan. Arqonning ilon sifatida qabul qilinishi qo‘rquv tufayli voqelikning buzib idrok etilishini ko‘rsatadi.

Mazkur maqollar qiyosiy jihatdan o‘rganilganda, ingliz va o‘zbek xalqlarida qo‘rquvning inson tafakkuriga ta’siri haqidagi qarashlar o‘xshash ekanligi aniqlanadi.

Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, ingliz va o‘zbek tillaridagi qo‘rquvni ifodalovchi paremiologik birliklarda quyidagi aksiologik mezonlar ustuvor hisoblanadi:

Aksiologik qiymat	Ingliz paremiologiyasi	O‘zbek paremiologiyasi
-------------------	------------------------	------------------------

Jasorat	Ijobiy	Ijobiy
Qo'rqoqlik	Salbiy	Salbiy
Ehtiyotkorlik	Ijobiy	Ijobiy
Tajribadan saboq olish	Ijobiy	Ijobiy
Voqelikni noto'g'ri baholash	Salbiy	Salbiy
Shoshqaloqlik	Salbiy	Salbiy

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ingliz va o'zbek paremiologik birliklarida qo'rquv konsepti umumiy kognitiv asosga ega bo'lib, u ko'pincha xavf, ehtiyotkorlik, tajriba va jasorat tushunchalari bilan bog'liq holda ifodalanadi. Biroq ingliz maqollarida individual tajriba va pragmatik yondashuv ustuvor bo'lsa, o'zbek maqollarida jamoaviy tajriba, axloqiy qadriyatlar va xalqona hikmat kuchliroq namoyon bo'ladi. Bu esa har ikki xalqning milliy-madaniy dunyoqarashi va qadriyatlar tizimidagi o'ziga xos jihatlarni yaqqol namoyish etadi.

Natijalar qismi: Ingliz va o'zbek tillarida qo'rquvni ifodalovchi paremiologik birliklarning qiyosiy lingvo-aksiologik tahlili natijasida mazkur konseptning har ikki xalq til manzarasida muhim o'rin egallashi aniqlandi. Tadqiqot davomida qo'rquvga oid maqol va matallar semantik, pragmatik hamda aksiologik jihatdan tahlil qilinib, ularning umumiy va farqli xususiyatlari belgilandi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, qo'rquv konsepti ingliz va o'zbek paremiologiyasida asosan ehtiyotkorlik, tajriba, jasorat, xavf-xatar va insonning ruhiy holati bilan bog'liq holda ifodalanadi. Har ikki xalq maqollarida qo'rquv insonni ogohlikka undovchi, hayotiy tajriba orttirishga xizmat qiluvchi omil sifatida talqin qilinadi. Masalan, ingliz tilidagi *"A burnt child dreads the fire"* hamda o'zbek tilidagi *"Og'zi kuygan qatiqni ham puflab ichadi"* maqollari qo'rquvning tajribadan kelib chiqadigan ehtiyotkorlik shakli ekanligini ko'rsatadi. Bu holat qo'rquv konseptining universalligidan dalolat beradi.

Tadqiqot davomida qo'rquvga nisbatan aksiologik munosabat har ikki tilda ham asosan salbiy xarakterga ega ekanligi aniqlandi. Qo'rqoqlik, jur'atsizlik va haddan tashqari xavotir paremiologik birliklarda salbiy baholanadi. Aksincha, jasorat, matonat va qat'iyatlilik yuqori qadriyat sifatida ulug'lanadi. Ingliz tilidagi *"Cowards die many times before their deaths"* hamda o'zbek tilidagi *"Botir bir o'lar, qo'rqoq ming o'lar"* maqollari ushbu aksiologik qarashlarning yaqqol namunasi. Demak, har ikki xalq madaniyatida jasorat ijobiy, qo'rqoqlik esa salbiy baholanuvchi tushuncha sifatida namoyon bo'ladi.

Qiyosiy tahlil natijalari qo'rquv konseptining ifodalanishida ma'lum milliy-madaniy farqlar ham mavjudligini ko'rsatdi. Ingliz paremiologiyasida qo'rquv ko'proq individual tajriba, pragmatik fikrlash va shaxsiy ehtiyotkorlik bilan bog'liq holda aks etadi. O'zbek paremiologiyasida esa qo'rquvning talqini jamoaviy tajriba, axloqiy qadriyatlar, ijtimoiy munosabatlar va xalqona donishmandlik bilan chambarchas bog'langan. Bu esa har bir xalqning tarixiy taraqqiyoti, turmush tarzi va mentaliteti bilan izohlanadi.

Lingvo-aksiologik tahlil natijasida qo'rquvni ifodalovchi paremiologik birliklarda quyidagi qadriyatlar tizimi ustuvor ekanligi aniqlandi:

- jasorat va mardlik;
- ehtiyotkorlik va ogohlik;
- hayotiy tajriba va saboq chiqarish;
- sabr-toqat va matonat;
- aql-idrok va vazminlik;
- xavf-xatarni to'g'ri baholash.

Qo'rquv bilan bog'liq maqollarda metaforik obrazlardan keng foydalanilishi kuzatildi. Ingliz tilida *fire* (olov), *wolf* (bo'ri), *shadow* (soya) kabi obrazlar qo'rquv manbalarini ifodalashda faol qo'llanilsa, o'zbek tilida *ilon*, *arqon*, *olov*, *qatiq* kabi milliy-madaniy obrazlar ustunlik qiladi. Ushbu obrazlar xalqning tabiat, jamiyat va inson haqidagi tasavvurlarini aks ettiradi hamda paremiologik birliklarning milliy o'ziga xosligini belgilaydi.

Tadqiqot natijalari asosida shunday xulosa qilish mumkinki, ingliz va o'zbek tillaridagi qo'rquvni ifodalovchi paremiologik birliklar umumiy insoniy tajribani aks ettirish bilan birga, har bir xalqning o'ziga xos madaniy va aksiologik qarashlarini ham namoyon etadi. Qo'rquv konsepti har ikki tilda ham salbiy emotsiya sifatida talqin qilinsa-da, uning ehtiyotkorlik, ogohlik va hayotiy tajriba bilan bog'liq jihatlari ijobiy qadriyat sifatida baholanadi. Bu esa qo'rquvning nafaqat psixologik hodisa, balki muhim ijtimoiy-madaniy va aksiologik fenomen ekanligini ko'rsatadi.

Olingan natijalar qiyosiy tilshunoslik, paremiologiya, lingvokulturologiya va lingvo-aksiologiya sohalaridagi ilmiy izlanishlarni boyitishga xizmat qiladi hamda emotsional konseptlarning turli tillarda ifodalanishini o'rganish uchun nazariy va amaliy asos yaratadi. Bundan tashqari, tadqiqot natijalaridan xorijiy tillarni o'qitish, tarjimashunoslik va madaniyatlararo kommunikatsiya jarayonlarida samarali foydalanish mumkin.

Xulosa qismi: Mazkur tadqiqotda ingliz va o'zbek tillarida qo'rquvni ifodalovchi paremiologik birliklar qiyosiy lingvo-aksiologik nuqtai nazardan tahlil qilindi hamda ularning semantik, pragmatik va aksiologik xususiyatlari yoritildi. Tadqiqot natijalari qo'rquv konsepti har ikki xalqning til manzarasida muhim o'rin egallashini, u xalqning tarixiy tajribasi, madaniy qadriyatlari va dunyoqarashi bilan uzviy bog'liqligini ko'rsatdi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, qo'rquv konsepti ingliz va o'zbek paremiologiyasida universal emotsional hodisa sifatida namoyon bo'lib, ehtiyotkorlik, xavf-xatarni anglash, hayotiy tajriba va o'zini himoya qilish kabi tushunchalar bilan chambarchas bog'langan. Har ikki tilda uchraydigan maqol va matallarda qo'rquv insonning tabiiy ruhiy holati sifatida talqin qilinadi, biroq uning haddan tashqari namoyon bo'lishi salbiy baholanadi. Aksincha, jasorat, matonat va qat'iyatlilik ijobiy qadriyat sifatida ulug'lanadi.

Qiyosiy tahlil natijasida ingliz va o'zbek paremiologik birliklari o'rtasida bir qator o'xshashliklar aniqlandi. Xususan, har ikkala tilda ham qo'rquvning tajriba bilan bog'liqligi, voqelikni noto'g'ri idrok etishga olib kelishi va inson xulq-atvoriga ta'siri haqida umumiy qarashlar mavjud. Bunga ingliz tilidagi "*A burnt child dreads the fire*" va o'zbek tilidagi "*Og'zi kuygan qatiqni ham puflab ichadi*", shuningdek "*Fear makes the wolf bigger than he is*" va "*Qo'rqqanga arqon ilon ko'rinar*" kabi paremiologik birliklar misol bo'la oladi. Mazkur birliklar insoniyatning umumiy hayotiy tajribasi va kognitiv tafakkuridagi o'xshashliklarni aks ettiradi.

Shu bilan birga, tahlil davomida muayyan milliy-madaniy tafovutlar ham kuzatildi. Ingliz paremiologiyasida qo'rquv ko'proq individual tajriba, pragmatik fikrlash va shaxsiy mas'uliyat bilan bog'liq holda ifodalansa, o'zbek paremiologiyasida jamoaviy tajriba, axloqiy me'yorlar, sabr-toqat va xalqona donishmandlik ustuvor ahamiyat kasb etadi. Bu esa har ikki xalqning mentaliteti, ijtimoiy hayoti va qadriyatlar tizimidagi farqlar bilan izohlanadi.

Lingvo-aksiologik tahlil natijasida qo'rquvni ifodalovchi paremiologik birliklarda jasorat, ehtiyotkorlik, tajriba, ogohlik, sabr-toqat va matonat kabi qadriyatlar ijobiy baholanishi, qo'rqoqlik, vahima va asossiz xavotir esa salbiy baholanishi aniqlandi. Demak, maqol va matallar nafaqat emotsional holatlarni ifodalovchi vosita, balki xalqning baholash mezonlari va axloqiy qadriyatlarini aks ettiruvchi muhim madaniy kod vazifasini ham bajaradi.

Tadqiqot natijalari paremiologik birliklarning lingvokulturologik va aksiologik salohiyatini yana bir bor tasdiqladi. Qo'rquv konseptining ingliz va o'zbek tillarida ifodalanishini qiyosiy o'rganish turli xalqlarning dunyoqarashi va madaniy tafakkurini chuqurroq anglash imkonini beradi. Shu bois mazkur tadqiqot natijalari qiyosiy tilshunoslik, paremiologiya, lingvokulturologiya, kognitiv tilshunoslik va lingvo-aksiologiya sohalarida olib boriladigan keyingi ilmiy izlanishlar uchun nazariy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Kelgusida qo'rquv konseptining frazeologik birliklar, badiiy matnlar, diniy diskurs va zamonaviy ommaviy kommunikatsiya vositalaridagi ifodasini o'rganish, shuningdek boshqa tillar materiallari bilan qiyosiy tahlillar olib borish ushbu yo'nalishdagi tadqiqotlarning ilmiy

qamrovini yanada kengaytirishga xizmat qiladi. Shu jihatdan, qoʻrquvni ifodalovchi paremiologik birliklarni lingvo-aksiologik nuqtai nazardan tadqiq etish nafaqat tilshunoslik, balki madaniyatshunoslik va antropologiya fanlari uchun ham dolzarb ilmiy ahamiyatga ega.

Adabiyotlar:

1. Мирзаев Т., Мусоқулов А., Саримсоқов Б. Ўзбек халқ мақоллари. – Тошкент: Шарқ, 2005. – 512 б.
2. Саримсоқов Б. Ўзбек фольклори очерклари. – Тошкент: Фан, 1988. – 224 б.
3. Сафаров О. Ўзбек халқ оғзаки поэтик ижоди. – Тошкент: Муסיқа, 2010. – 336 б.
4. Mieder W. Proverbs: A Handbook. – Westport: Greenwood Press, 2004. – 305 p.
5. 5 Пермяков Г. Л. Основы структурной паремиологии. – М.: Наука, 1988. – 236 с.
6. Taylor A. The Proverb. – Cambridge, MA: Harvard University Press, 1931. – 247 p.
7. Bekmuratova S. Reflection of metaphorical thought in Uzbekistan articles about the homeland //Journal of Multidisciplinary Sciences and Innovations. – 2025. – Т. 1. – №. 3. – С. 85-88.
8. Teshaboyeva Z. Q., Bekmuratova S. M. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari //Pedagogik tadqiqotlar jurnali. – 2024. – Т. 2. – №. 1. – С. 116-121.
9. Bekmuratova S. PATRIOTIC IDEAS REFLECTED IN PROVERBS: A COMPARATIVE STUDY OF ENGLISH AND UZBEK CULTURES //SHOKH LIBRARY. – 2025. – Т. 1. – №. 12.
10. Bekmuratova S. M. Q. CULTURAL FEATURES OF PROVERBS IN ENGLISH AND UZBEK ON THE TOPIC OF HOMELAND //Scientific progress. – 2023. – Т. 4. – №. 5. – С. 153-157.